

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z odwołania H. C. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 1 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 października 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 22 października 2015 r., po rozpoznaniu sprawy H. C. R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O. o emeryturę, na skutek apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 12 grudnia 2014 r. (mocą którego zmieniono zaskarżoną decyzję i przyznano odwołującej się prawo do emerytury), zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie oraz orzekł o kosztach zastępstwa procesowego za obie instancje.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości skargą kasacyjną odwołującej się. Skargę oparto na podstawie: 1/ naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 w związku z art. 233 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku z pominięciem wszystkich koniecznych elementów; 2/ błędnej wykładni art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) w związku z § 2 ust. 1, § 3 oraz § 4 ust. 1 pkt 3, § 15 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) w związku z art. 1 pkt 1 – 7, art. 3 pkt 1, art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, polegającej na przyjęciu, że okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o którym mowa w tym przepisie, nie obejmuje wszystkich okresów zatrudnienia, w tym okresu przebywania na urlopie wychowawczym.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołująca się wskazała jej oczywistą zasadność. Zdaniem skarżącej, uzasadnienie zaskarżonego wyroku jest całkowicie nieczytelne, brak jest wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia, nie wiadomo z jakich powodów odmówiono ubezpieczonej zaliczenia okresu urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnym charakterze, w związku z czym nie istnieje obiektywna możliwość kontroli kasacyjnej zaskarżonego wyroku. Skarżąca podniosła ponadto potrzebę dokonania wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości w orzecznictwie sądów: art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wprowadzonego w życie nowelizacją z 1 lipca 2004 r. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 13 lipca 2013 r., I UK 12/11 i z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09 wyraźnie wskazał, że regulacja art. 32 ust. 1a nie może naruszać praw osób, które na podstawie dotychczasowych regulacji, zaliczających urlop wychowawczy do czasu pracy, osiągnęły wymagane 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach. Skarżąca nie podzieliła natomiast wykładni przepisów dokonanej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 r., I UK 6/14.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje

postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurystycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane

wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencki i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Wątpliwości, które formułuje skarżąca, znalazły bowiem rozstrzygnięcie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 r., I UK 6/14, LEX nr 1511194, co zauważa zresztą sama skarżąca, nie podzielając jednak poglądu wyrażonego w tym orzeczeniu. W powołanym wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że wymóg okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinien odnosić się do okresu faktycznego wykonywania takiej pracy, z pominięciem okresów wyłącznie formalnego pozostawania w zatrudnieniu, w których pracownik - zgodnie z treścią łączącego go z pracodawcą stosunku pracy - zajmuje stanowisko, z którym łączy się wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, lecz w rzeczywistości pracy tej nie wykonuje, a tym samym nie jest narażony na uciążliwość związaną z warunkami lub charakterem pracy. Przytaczając swoje wcześniejsze orzecznictwo (wyroki z dnia 6 czerwca 2006 r., I UK 338/05, LEX nr 375608; z dnia 23 kwietnia 2013 r., I UK 561/12, LEX nr 1324260; z dnia 24 października 2013 r., II UK 127/13, LEX nr 1451525 i postanowienie z dnia 6 maja 2008 r., I UK 1/08, LEX nr 829086), Sąd Najwyższy skonstatował, że skoro przez pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze rozumie się wykonywanie takiej pracy, a nie pozostawanie w stosunku pracy, to nie ma podstaw do zaliczenia urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż pracownik w czasie tego urlopu jest zwolniony z obowiązku świadczenia pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd

Najwyższy odniósł się też do przepisu art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (na potrzebę wykładni którego wskazała skarżąca) i zauważył, że treść tego przepisu nie może świadczyć o konieczności wliczenia urlopu wychowawczego do okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, bowiem nie jest on okresem niewykonywania pracy, o którym mowa w tym przepisie.

Konkludując wypada stwierdzić, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Z powyższych względów brak jest również w sprawie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Nie znajdując podstaw do zaliczenia ubezpieczonej spornego okresu urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnym charakterze, Sąd Apelacyjny odniósł się do stanowiska wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 r., I UK 6/14 oraz zawartej w nim argumentacji. Wbrew zarzutowi skarżącej, uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wszystkie wymagane elementy konstrukcyjne, powalające na kasacyjną kontrolę zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia.

Wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.